

Sessiz Kitapların Okul Öncesi Dönem Çocuklarının Dil Gelişimlerine Etkisinin İncelenmesi

Zeynep TAŞKIN¹, Mine Canan DURMUŞOĞLU²

Öz: Bu araştırmada sessiz kitapların okul öncesi dönem çocuklarının dil gelişimine etkisini ortaya koymak amaçlanmaktadır. Araştırma, yarı deneysel desen türlerinden ön-test, son-test, kalıcılık testi kontrol gruplu desen uygulanarak yürütülmüştür. Araştırmanın çalışma grubunu, 2023-2024 eğitim-öğretim yılında Van ili İpekyolu ilçesinde iki ayrı resmi bağımsız anaokuluna devam eden 58 çocuk oluşturmaktadır. Seçkisiz bir şekilde belirlenen anaokullarından birindeki dört sınıf deney, diğer anaokulundaki dört sınıf ise kontrol grubunu oluşturmuştur. Çalışmada veri toplama aracı olarak LITMUS Türkçe Cümle Tekrarı Testi kullanılmıştır. Verilerin analizinde betimleyici istatistiklerin yanında fark analizleri yapılmıştır. İkili grupların karşılaştırılmasında bağımsız örneklem t testi, bağımlı örneklem t testi ve çoklu grupların karşılaştırılmasında ise bağımlı örneklemde tek yönlü varyans analizi ANOVA testleri kullanılmıştır. Elde edilen bulgulara göre, eğitim ortamının sessiz kitaplar kullanılarak desteklendiği deney grubunun LITMUS Testi son test sonuçları, herhangi bir müdahalenin bulunmadığı kontrol grubuna göre deney grubunun lehine anlamlı derecede farklılık göstermektedir. Benzer şekilde deney grubu LITMUS Testi ön test sonuçları ile son test sonuçları arasında da son test lehine anlamlı bir farklılık bulunmaktadır. Bulgular, sessiz kitapların eğitim ortamında kullanımının çocukların dil gelişimine katkı sağladığını ortaya koymaktadır.

Anahtar kelimeler: Sessiz kitap, dil gelişimi, okul öncesi, çocuk

Examining the Effect of Silent Books on the Language Development of Preschool Children

Abstract: This study examines the impact of silent books on preschool children's language development. The study employed a quasi-experimental design, specifically a pre-test, post-test, retention test, and control group design. The study group consisted of 58 children attending public kindergartens in Van province during the 2023–2024 academic year. Four classes from one kindergarten comprised the experimental group, while four classes from another kindergarten formed the control group. The LITMUS Turkish Sentence Repetition Test was used as the data collection instrument in the study. In addition to descriptive statistics, inferential analyses were conducted, including independent samples t-tests for pairwise comparisons, paired samples t-tests for within-group comparisons, and one-way analysis of variance for multiple paired group comparisons. The findings indicate that the experimental group, supported by using silent books, performed significantly better on the post-test than the control group, which had no intervention. The experimental group also performed significantly better on the post-test

Geliş tarihi/Received: 01.05. 2024

Kabul Tarihi/Accepted: 19.07.2024

Makale Türü: Araştırma Makalesi

* Bu çalışma birinci yazarın doktora tezinden üretilmiştir.

¹ Öğretmen, Van İl Millî Eğitim Müdürlüğü, zt.taskin@gmail.com, 0000-0003-3572-8061

² Doç. Dr. Hacettepe Üniversitesi, Temel Eğitim Bölümü, sendogdu@gmail.com, 0000-00016777-9117

Atf için/To cite: Taşkın, Z., & Durmuşoğlu, M. C. (2024). Sessiz kitapların okul öncesi dönem çocuklarının dil gelişimlerine etkisinin incelenmesi. *Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 21(2), 614-628. <https://doi.org/10.33711/yyuefd.1476927>

than on the pre-test. These results suggest that using silent books in educational environments contributes to children's language development.

Keywords: Silent books, language development, preschool, child

Giriş

Dil duygu, düşünce, hayal, istek ve beklentilerin aktarılmasında önemli bir araçtır. İnsanoğluna özgü en etkili iletişim aracı ve muhteşem bir yapı olarak dil, yaşamın erken yıllarında oldukça hızlı gelişir ve bu yönüyle ilk yıllar kritik öneme sahiptir (Trawick-Smith, 2022). Dil gelişimi alıcı dilden ifade edici dile doğru bir gelişim göstermektedir. Bunun farkında olarak dilin doğru ve etkin kullanımı eğitimin temel ilkeleri arasında ifade edilmektedir. Nitekim okul öncesi eğitimin temel amaçlarından biri de çocukların Türkçe'yi doğru ve güzel konuşmalarını sağlamaktır (MEB, 2024). Dilin etkin kullanımı sözcük bilgisinin ötesinde sözcüklerin şekillerinin (çekim ve üretimlerinin) incelenmesi olarak tanımlanabilecek biçimbilim/morfolojik bir gelişimi de gerekli kılar. Türkçenin morfolojik yapısının doğru bilinip kullanılması oldukça önemlidir. Türkçenin yapısını öğrenmek için morfosentatik (sözdizimi) kullanıma hâkim olmak gerekmektedir (Ahmed, 2003).

Dil gelişimi, sözcüklerin ve sembollerin kazanılması ve dil bilgisi kurallarına uygun olarak kullanılması şeklinde ifade edilmektedir (Aksoy ve Baran, 2017). Çocukların dil gelişiminin nasıl gerçekleştiğine ilişkin temelde üç yaklaşım bulunmaktadır (Berk, 2020): Bu temel yaklaşımlardan biri olan davranışçı kuramda dil gelişimi tamamen dış etkilere bağlı olarak değerlendirilir, yani çevrenin etkisi merkeze alınır. İkinci kuram, doğal bir yaklaşıma dayanmaktadır ve çocukların dil edinimi konusunda zaten önceden donanımlı olarak dünyaya geldiklerini varsayar. Üçüncü kuram ise, her iki kuramın birleşiminden hareket eden etkileşimci bir bakış açısına sahiptir.

Çocukların dil gelişimini etkileyen pek çok faktör bulunmaktadır. Dil gelişiminde destek ve müdahaleler çocuğun dil edinimini kolaylaştırmaktadır (Santrock, 2021). Dil gelişiminde kullanılabilir önemli unsurlardan biri de çocuk edebiyatı ürünleridir. Ancak kitapların ve tekniklerin çeşitliliğinin artması yeni araştırmalara kapı aralamaktadır. Özellikle sessiz kitaplar son yıllarda dikkati çekmektedir. Sessiz kitaplar saf resim olup yazı içermemektedir (Hillman, 1995). Bu kitaplar, bir hikâyeye anlatmak için tamamen resimlere dayanan ve çocukların eğitiminde kaynak olarak kullanılabilir kitaplardır (Jalongo vd., 2002). Sessiz kitaplardaki resimlerin yorumlanması; nesnelere adlandırma, diyalog icat etme, karşılaştırma yapma, eylemleri tanımlama, yorumlama, sonuçları tahmin etme ve değerlendirme gibi çocuğun sözcük dağarcığını ve sözdizimini geliştirme fırsatları sağlayabilir (D'Angelo, 1981).

Sessiz kitaplar okuyucuları; anlatılar oluşturmaya, hikayeleri görselleştirmeye ve görsel ipuçlarını yorumlamaya teşvik ederek yaratıcı düşünme becerilerinin gelişimini destekler. Bu sebeple sessiz kitaplar, çocuklarda düşünceyi geliştirmeyi amaç edinen eğitimciler ve ebeveynler için değerli bir kaynaktır (Xia, Ai ve Supian, 2023). Smadja, Ziv ve Aram'ın (2021) çalışması, okul öncesi öğretmenlerinin, çocukların kitaplarla ilgili tartışmalara aktif katılımlarını geliştirmek için sessiz kitaplara önem verilmesi gerektiğini düşündüklerini ortaya koymaktadır. Zira sessiz kitaplar, isteksiz okuyucuyu okumaya karşı motive etmek için kullanılabilir etkili araçlardan biridir. Çünkü bu kitaplar hem çocukların ilgilerini çekecek çok sayıda resim içermekte hem de yanlış yapma korkusu olmadığı için okuyucuyu cesaretlendirmektedir (Soba, 2019). Bu sebeple

okuma kültürünün geliştirilmesinde sessiz kitaplar değerli bir araç olarak ifade edilmektedir (Le Roux, 2017).

Yazılı metinlerde çocuğun yorumlama alanı azdır. Sessiz kitap okumak çocuğun yorumlama becerisine dayanmaktadır. Bayraktar ve Bayraktar'a (2024) göre, çocuklar süreç içinde aktif olarak yer aldıkları için öğrenme süreci de öğretmen merkezli ve monoloğa dayalı bir süreçten çocuk merkezli ve diyaloga dayalı eğitim ortamına evrilebilir. Sessiz kitapların kullanımı sınıftaki geleneksel ve tek taraflı etkileşimi, diyaloga dayalı ve çoklu etkileşimin olduğu eğitim ortamlarına dönüştürme konusunda önemli bir araç olarak görülmektedir. Çalışmalar sessiz kitaplara dayalı etkinliklerin çocukların yaratıcılığının artmasında olumlu etkileri olduğunu ortaya koymaktadır (Bayraktar, 2022; Son, ve Kim, 2007). Sessiz kitap okumaları sayesinde çocukların önemli ölçüde daha fazla sözcük belirteci, sözcük türü ve söyleyiş ürettikleri ve öğretmenlerin çocuklara daha yüksek düzeyde öğretim desteği sağladığı görülmektedir (Chaparro-Moreno vd., 2017). Natale (2018) çalışmasında sessiz kitapların sınıf ortamında kullanımının, sınıftaki çocuklara iş birliğine dayalı öğrenme olanağı sağladığını bununla beraber çocukların hikâye anlatma ve ifade edici dil becerisinin geliştiğini ortaya koymaktadır. Sessiz kitaplar aynı zamanda çocuklara, tartışma ve detaylandırma yoluyla anlamı keşfetmek için dili kullanma fırsatları da sağlar (Louie ve Sierschynski, 2015).

Sessiz kitaplar okul öncesindeki çocukların dil ediniminden erken okuryazarlık becerilerine kadar farklı alanlarda gelişimlerini destekleyebilir. Resimli çocuk kitapları, küçük çocukların sözlü anlatım becerisi üzerine odaklanmakta ve sözlü anlatım becerileri, sonraki yıllarda okuryazarlık becerilerine katkıda bulunmaktadır (Marron, 2010). Suggate ve arkadaşlarının (2018) boylamsal çalışması; çocukların erken çocukluktan itibaren yüksek kaliteli dile maruz kalmasının sonraki yaşlarda okuduğunu anlamada oynadığı kalıcı role vurgu yapmaktadır.

Sessiz kitaplara yönelik akademik çalışmalar, son yıllarda artış göstermektedir. Bu çalışmaların büyük çoğunluğu sessiz kitaplar aracılığıyla dil becerilerinin analizine odaklanmaktadır (Martínez-Carratalá, 2022). Ancak Türkiye'de sessiz kitaplarla yapılan çalışmaların sınırlı olduğunu söylemek mümkündür. Yapılan çalışmalar da daha çok sessiz kitapların iç yapı ve dış yapı değerlendirmeleri üzerinedir. Başka bir anlatımla sessiz kitapların daha çok biçimsel özellikleri ve niteliği üzerine odaklanılmaktadır (Büyükköse, 2020; Özen, 2022; Özdemir ve Özdemir, 2019; Sağlam, 2023). Bununla birlikte sessiz kitap kullanıcılarının bu kitap türüne yönelik algılarını belirlemek (Atasagun, 2022; Bayraktar, 2022) ve çocukların hikâye anlatımlarında hikâye unsurlarına yer verip vermediklerini incelemek (Yekeler ve Cengiz, 2018) üzerine yapılan çalışmalar da görülmektedir.

Sessiz kitapların okul öncesi dönemde kullanımının yararları göz önüne getirildiğinde tüm çocukların söz konusu kitaplar ile buluşmalarının sağlanması önem arz eder. Bu yönlü araştırmalar okul öncesinde sessiz kitapların daha fazla kullanımını gündeme getirebilir, ilgiyi çekebilir. Bu bağlamda hikâyeleri anlama ve oluşturma etkinlikleri, çocukların dil edinimlerine olan katkısının araştırılması önem arz etmektedir. Bu açıdan sessiz kitapların okul öncesi eğitime devam eden çocukların dil gelişimleri üzerindeki etkisinin ne olduğu incelenmeye değer olup bu araştırmanın problemi oluşturmaktadır. Araştırmanın alt problemleri aşağıdaki gibidir:

1. Sessiz kitapların uygulandığı deney grubu ve uygulamanın yapılmadığı kontrol grubunun LİTMUS ön test puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark var mıdır?

2. Sessiz kitapların uygulandığı deney grubu ve uygulamanın yapılmadığı kontrol grubunun LİTMUS son test puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark var mıdır?
3. Sessiz kitapların uygulanmadığı kontrol grubunun LİTMUS ön test ve son test toplam puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark var mıdır?
4. Sessiz kitapların uygulandığı deney grubunun LİTMUS ön test, son test ve kalıcılık testi puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark var mıdır?

Yöntem

Sessiz kitapların okul öncesi dönemdeki çocukların dil edinimlerine etkisini ortaya koymayı amaçlayan bu araştırma, yarı deneysel desen türlerinden ön-test, son-test, kalıcılık testi kontrol gruplu desen uygulanarak yürütülmüştür. Bu çalışmada örneklem seçkisiz olarak oluşturulmadığından yarı deneysel model kullanılmıştır. Zira eğitim ile ilgili araştırmalarda gerçek deneysel çalışmalar yapılması çoğunlukla güç, hatta bazen imkânsız olmaktadır ve evreni oluşturan her bir bireyin çalışmada yer alma şansının eşit olması mevcut eğitim sistemi içerisinde neredeyse imkânsızdır. Aynı zamanda araştırmaya etki edebilecek değişkenlerin tamamının kontrol edilmesinin güç olduğu durumlarda da en fazla yarı deneysel desenler kullanılmaktadır (Cohen vd., 2021). Bu durumlar, yarı deneysel çalışmaları tercih etmeyi zorunlu kılmaktadır. (Koç-Başaran, 2017). Yarı deneysel desenin en önemli özelliği çalışma gruplarını oluştururken seçkisiz atamayı içermemesidir. Var olan gruplardan biri kontrol, diğeri deney grubu olarak belirlenir. Kontrol grubundaki katılımcılara herhangi bir işlem uygulanmazken, deney grubundaki katılımcılara işlem uygulanır. Yarı deneysel modeller özellikle davranış bilimlerinde kullanılan, bağımsız değişkenin bağımlı değişkenler üzerindeki etkisini güçlü istatistiksel verilerle ortaya çıkaran, ulaşılan veriler doğrultusunda araştırma bulgularının sebep-sonuç açısından yorumlanmasını sağlayan, sosyal ve beşerî bilimlerde yapılan çalışmalarda geçerliliği yüksek, güçlü bir desendir (Büyüköztürk vd., 2020; Karasar, 2007). Bu çalışmada da araştırmanın amacına uygun olarak sessiz kitapları okumanın çocukların dil gelişimlerine olan etkisi yarı deneysel bir desene incelenmektedir. Araştırmanın bağımlı değişkeni dil gelişimidir. Araştırmanın bağımsız değişkeni ise bu bağımlı değişken üzerinde etkisi incelenen sessiz kitaplarla gerçekleştirilen etkinliklerdir. Bağımsız değişken, deney grubunda sessiz kitapların kullanımı, kontrol grubunda ise MEB (2013) Okul Öncesi Eğitim Programıdır.

Tablo 1

Araştırmanın Deseni

Grup	Ön-test	İşlem	Son-test	Kalıcılık
D	O ₁	X	O ₃	O ₅
K	O ₂		O ₄	

D: Deney grubu.

K: Kontrol grubu.

O₁, O₃ ve O₅: Deney grubuna uygulanan sırasıyla ön-test, son-test ve kalıcılık testi ölçümleri.

O₂veO₄:Kontrol grubuna uygulanan sırasıyla ön-test ve son-test ölçümleri.

X: Deney grubundaki çocuklara öğretmenleri tarafından uygulanan sessiz kitap çalışması.

Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunu, 2023-2024 eğitim-öğretim yılında Van ili İpekyolu ilçesinde birbirine denk olduğu düşünülen iki ayrı resmi bağımsız anaokulu ve bu anaokullarının 8 sınıftaki 58 çocuk oluşturmaktadır. Seçkisiz bir şekilde belirlenen anaokullarının birindeki 4 sınıf deney, diğer anaokulundaki 4 sınıf ise kontrol grubunu oluşturmuştur. Hem deney hem de kontrol grubunda 30'ar çocuk çalışmaya dâhil edilmiştir. Ancak kontrol grubundaki bir çocuğun taşınması ve deney grubundaki bir çocuğun süreçte okumayı öğrenmesi nedeniyle çalışma deney ve kontrol grubunda 29'ar çocuk; toplamda 58 katılımcı ile sonlandırılmıştır. Çocukların tamamı tipik gelişim göstermektedir. Öğretmen etkisini en aza indirmek için sessiz kitap etkinlikleri deneysel çalışmanın yapıldığı okulun tüm sınıflarında uygulanmış ve her sınıftan 6-8 çocukta veri toplanmıştır. Deney grubunda 14 kız ve 15 erkek çocuk yer almakta iken çalışma grubunda ise 14 erkek 15 kız çocuk bulunmaktadır. Deney grubunu oluşturan çocukların yaş aralığı 58-70 ay olup yaş ortalaması 64,08 aydır. Kontrol grubunun yaş aralığı ise 59-69 ay olup yaş ortalaması 63,55 aydır. Deney grubundaki çocukların 25'i, kontrol grubundakilerin 26'sı okul öncesi eğitimi ilk kez almaktadır. Kontrol grubundaki çocukların annelerinin 7'si ilköğretim; 13'ü lise ve 9'u üniversite mezunudur. Kontrol grubundaki çocukların babalarının 1'i ilköğretim; 16'sı lise ve 12'si üniversite mezunudur. Deney grubundaki çocukların annelerinin 11'i ilköğretim; 8'i lise ve 10'u üniversite mezunudur. Deney grubundaki çocukların babalarının 3'ü ilköğretim; 10'u lise ve 16'sı üniversite mezunudur.

Veri Toplama Araçları

Çalışmada veri toplama araçları olarak araştırmacılar tarafından geliştirilen Kişisel Bilgi Formu ve Kaçar Kütükçü (2021) tarafından geçerlilik ve güvenilirlik çalışması yapılan LITMUS Türkçe Cümle Tekrarı Testi kullanılmıştır.

Kişisel Bilgi Formu

Katılımcılara ilişkin sosyo-demografik bilgileri elde etmek amacıyla araştırmacılar tarafından Kişisel Bilgi Formu hazırlanmıştır.

LITMUS (Türkçe Cümle Tekrarı Testi)

Bu test İngilizce okulçağı Cümle Tekrarı Testi-60 referans alınarak geliştirilmiş bir testtir. Multi SIT-TR (Topbaş, 2013) TÜBİTAK destekli 109K001 projesi kapsamında gerçekleştirilen bir çalışmanın ayağı olarak geliştirilmiştir. Kaçar Kütükçü (2021) tarafından testin geçerlilik ve güvenilirlik çalışması tekrar yapılmıştır. Yapılan regresyon analizlerine göre testin dil gelişimi geriliği gösteren çocukları ayırdedebilme oranı 0,887'dir. Bu ölçme aracı birinci dili Türkçe olan ve aynı zamanda birden çok dile sahip olan çocukların morfosentaktik yeteneklerinin değerlendirilmesinde bir araç olarak kullanılabilir. Test, beş farklı yapısal kategoride 2 tane alıştırma cümlesi, 30 tane test cümlesinden meydana gelmektedir. Cümleler oluşturulurken Türkçenin yapısal özellikleri dikkate alınarak sözcük sayısı ve cümle yapısı oluşturulmuştur. Testin uygulanması, bir powerpoint sunusuyla bilgisayar ve kulaklık kullanılarak her cümlenin sadece bir kez dinletilmesi esasına dayanmaktadır. Testin değerlendirmesinde ise araştırmacının amacına göre farklı yöntemler kullanılabilir. Doğru tekrar edilen cümleye bir puan, yanlış tekrar edilen cümleye ise sıfır puan verilmesi en çok tercih edilen puanlama yöntemidir.

Veri Toplama Süreci

Bu çalışmada sessiz kitapların çocukların dil edinimlerine olan etkisini incelemek için bir deney, bir kontrol grubu oluşturulmuştur. Deneysel uygulama öncesinde ve sonrasında LITMUS (Türkçe Cümle Tekrarı Testi) deney ve kontrol gruplarına uygulanmıştır. Tasarlanan desen doğrultusunda, deneysel çalışmaya başlanmadan önce çalışmanın yapılacağı anaokullarındaki çalışmaya katılmaya gönüllü ve veli onayı alınan 60 çocuğa LITMUS

uygulanmıştır. Çalışmaya katılan 30 çocuk deney ve 30 çocuk kontrol gruplarına eşit şekilde (n=60) atanmıştır. Öntestin uygulandığı tarihten bir hafta sonra başlamak üzere mevcut okul öncesi eğitim programına ek olarak 10 hafta boyunca deney grubundaki çocuklara haftada en az iki kez olmak üzere okul öncesi öğretmenleri tarafından sessiz çocuk kitabı okuma çalışması uygulanmıştır. Kontrol grubundaki çocuklara ise mevcut okul öncesi eğitim programı dışında ek olarak herhangi bir çalışma yapılmamıştır. 10 haftadan sonra ise aynı ölçek her iki gruba son test olarak uygulanmıştır. Son aşamada ise, sessiz kitapların çocukların dil gelişimleri üzerindeki etkisinin kalıcılığının test edilmesi amacıyla sontest uygulamasından 8 hafta sonra deney grubundaki çocuklara aynı ölçek, kalıcılık testi olarak tekrar uygulanmıştır.

Araştırma kapsamında hangi sessiz kitapların kullanılabilmesine ilişkin olarak okul öncesi eğitim ve çocuk edebiyatı alanlarında uzman 5 kişiden uzman görüşü alınmıştır. Uzman görüşü kapsamında 50 kitaptan 24'ü (Aya Okul Gezisi, Hayvan Kurtarma, Ver Elini, Şemsiye, Nerede Bu Fil? Evvel Zaman İçinde Bir Kar Fırtınasında, Babamla Yürüyüş vb. kitaplar) uygulamaya değer görülmüştür. Bu aşamada tüm uzmanların hemfikir olduğu kitaplar çalışmada kullanılmıştır.

Sessiz Kitapların Kullanımı

Sessiz kitapların nasıl kullanılacağı ile ilgili Early (1991), Burns ve Roe (1976)'in sessiz kitapların kullanımı ile ilgili önerileri dikkate alınmıştır. Buna göre okuma öncesi, okuma sırası ve okuma sonrasında çeşitli uygulamalar yapılmaktadır. Okuma öncesinde ilk olarak, çocuklar ve öğretmen, kitabın ne hakkında olduğuna dair genel bir fikir edinmek için kitabı inceler. Çocuklar sorular sormaya teşvik edilir. Sonra okuma öncesinde kitabın kapağı gösterilmektedir. Kitap ile ilgili "Sence bu kitapta ne anlatılıyor olabilir? Kitabın adı ne olabilir?" gibi sorular sorulmaktadır. Daha sonra kitabın adı söylenmektedir. Ardından "Peki şimdi kitapta neler anlatılıyor olabilir? Kitabın kahramanları kimler olabilir?" gibi sorularla kitabın içeriğini tahmin etmeleri istenmektedir. Sonrasında kitabın sayfaları çevrilerek "Resimde gördüğün şeyler nelerdir? Resimde neler olmakta? Sence sonrasında ne olacak? Niçin böyle?" tarzı sorular yöneltilmektedir. Kitabın sonunda da kitaptaki olaylar, karakterler, yer ve zaman ile ilgili değerlendirme soruları sorulmaktadır. Son aşamada ise oluşturulan hikâye baştan sona tekrar edilir.

Verilerin Analizi

Elde edilen verilerin analizinde öncelikle verilerin normal dağılım gösterip göstermediğine bakılmıştır. Verilerin normal dağılım gösterip göstermediğine ilişkin yapılan analizlerde grupların öntest-sontest fark puanlarının dağılımının basıklık (-,471) ve çarpıklık (-,682) değerlerinin +1 ve -1 değer aralığında olduğu görülmüştür. Dolayısıyla veriler normal dağılım göstermektedir. Veriler normal dağılım gösterdiğinden verilerin analizinde parametrik testler tercih edilmiştir. Betimleyici istatistiklerin yanında fark analizleri yapılmıştır. Deney ve kontrol gruplarının öntest ve sontest ölçümleri arasındaki grup içi karşılaştırmaları belirlemek için bağımsız gruplar t-testi uygulanmıştır. Tekrarlı ölçümlerde iki ölçüm arasında fark olup olmadığını tespit etmek için ise bağımlı gruplar t-testi, çoklu grupların arasında istatistiksel olarak fark olup olmadığını ortaya koymak için bağımlı gruplarda tek yönlü varyans analizi ANOVA ve Bonferoni testi kullanılmıştır. Çalışmada elde edilen bulguların analizinde .05 anlamlılık düzeyi esas alınmıştır (Büyüköztürk, 2017).

Bulgular

Araştırma kapsamında elde edilen bulgular, aşağıda sunulmuştur.

Tablo 2

Deney ve Kontrol Grubundaki Çocukların LİTMUS Ölçeği Öntest Puanlarına Yönelik Bağımsız Gruplar T-Testi Sonuçları

Ölçüm	Grup	n	\bar{x}	SS	t	p
Ön-test	Kontrol	29	20,82	5,52	1,41	,162
	Deney	29	18,72	5,78		

Deney ve kontrol grubundaki çocukların LİTMUS Ölçeği ön-test puanlarına yönelik bağımsız gruplar t-testi sonuçları Tablo 2’de verilmiştir. Buna göre, kontrol ve deney grubunun öntest puan ortalamaları sırasıyla ($\bar{x}=20,82$; $\bar{x}=18,72$) bulunmuştur. Yapılan bağımsız gruplar t-testi sonucunda iki grubun öntest puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamıştır ($t=1,41$; $p>.05$). Grupların denk olduğu görülmektedir.

Tablo 3

Deney ve Kontrol Grubundaki Çocukların LİTMUS Ölçeği Sontest Puanlarına Yönelik Bağımsız Gruplar T-Testi Sonuçları

Ölçüm	Grup	n	\bar{x}	SS	t	p
Son-test	Kontrol	29	22,75	5,25	-4,13	,000
	Deney	29	27,24	2,55		

Deney ve kontrol grubundaki çocukların LİTMUS Ölçeği son test puanlarına yönelik Bağımsız gruplar t-testi sonuçları Tablo 3’te verilmiştir. Buna göre, kontrol ve deney grubunun sontest puan ortalamaları sırasıyla($\bar{x}=22,75$; $\bar{x}=27,24$) bulunmuştur. Yapılan bağımsız gruplar t-testi sonucunda iki grubun son test puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur ($t=-4,13$; $p<.05$). Puan ortalamalarına bakıldığında ise, farkın deney grubu lehine olduğu görülmektedir.

Tablo 4

Kontrol Grubundaki Çocukların LİTMUS Ölçeği Öntest-Sontest Puanlarına Yönelik Bağımlı Gruplar T-Testi Sonuçları

Grup	Ölçüm	n	\bar{x}	SS	t	p
Kontrol	Öntest	29	20,82	5,52	-3,21	.00
	Sontest	29	22,75	5,25		

Kontrol grubundaki çocukların LİTMUS Ölçeği öntest-son test puanlarına yönelik Bağımlı gruplar t-testi sonuçları Tablo 4’te verilmiştir. Buna göre, kontrol grubundaki çocukların öntest-sontest puanlarının ortalamaları sırasıyla ($\bar{x}=20,82$; $\bar{x}=22,75$) bulunmuştur. Yapılan bağımlı gruplar t-testi sonucunda kontrol grubunun öntest ve sontest puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur ($t=-3,21$; $p<.05$). Söz konusu fark sontest lehinedir.

Tablo 5

Deney Grubundaki Çocukların LİTMUS Ölçeği Öntest-Sontest Puanlarına Yönelik Bağımlı Gruplar T-Testi Sonuçları

Grup	Ölçüm	n	\bar{x}	SS	t	p
Deney	Öntest	29	18,72	5,78	-10,75	.00
	Sontest	29	27,24	2,55		

Deney grubundaki çocukların LİTMUS Ölçeği öntest-son test puanlarına yönelik Bağımlı gruplar t-testi sonuçları Tablo 5’te verilmiştir. Buna göre, deney grubundaki çocukların öntest-sontest puanlarının ortalamaları sırasıyla (\bar{x} =18,72; \bar{x} =27,24) bulunmuştur. Yapılan bağımlı gruplar t-testi sonucunda deney grubunun öntest ve sontest puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur (t =-10,75; p <.05). Söz konusu fark sontest lehinedir.

Tablo 6

Deney Grubundaki Çocukların LİTMUS Ölçeği Betimsel İstatistik Sonuçları

Grup	Ölçüm	n	\bar{x}	SS
Deney	Öntest	29	18,72	5,78
	Sontest	29	27,24	2,55
	Kalıcılık Testi	29	26,86	2,38
	Toplam	87	24,27	5,52

Deney grubundaki çocukların LİTMUS ölçeğine ilişkin öntest, sontest ve kalıcılık testi puanlarına yönelik tanımlayıcı istatistik bilgileri Tablo 6’da verilmiştir. Buna göre öntest puan ortalaması (\bar{x} =18,72) sontest puan ortalaması (\bar{x} =27,24) ve kalıcılık testi puan ortalaması (\bar{x} =26,86) şeklinde olduğu bulunmuştur.

Tablo 7

Deney Grubundaki Çocukların LİTMUS Ölçeği Öntest-Sontest-Kalıcılık Testi Puanlarına Yönelik İlişkili Örneklem için Tek Yönlü Varyans Analizi ANOVA Sonuçları

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p	Anlamlı Fark
Deneklerarası	302,46	28	10,80	101,29	,00	1-2, 1-3
Ölçüm	1342,82	1,13	1181,26			
Hata	371,17	31,83	11,66			
Toplam	2016,45	60,01				

Deney grubundaki çocukların LİTMUS testinden aldıkları öntest, sontest ve kalıcılık testi puanlarına yönelik ilişkili örneklem için Tek Yönlü Varyans Analizi ANOVA sonucu Tablo 7’de verilmiştir. Buna göre, deney grubunun farklı zamanlardaki testlerinin puanları arasında bir

farklılık olduğu bulunmuştur ($F=101,29$; $p<.05$). Farkın hangi gruplar arasında olduğunu tespit etmek için düzeltilmiş Bonferoni testine başvurulmuştur. Bu testin sonucunda son test ($\bar{x}=27,24$) ve kalıcılık testi ($\bar{x}=26,86$) puan ortalamaları, öntest ($\bar{x}=18,72$) puan ortalamalarına göre daha yüksektir. Diğer bir ifadeyle deney grubunun öntesti ile sontesti arasında anlamlı fark bulunmuştur. Fark sontest lehinedir. Benzer şekilde öntest ile kalıcılık testi arasında da kalıcılık testi lehine anlamlı fark bulunmuştur. Ancak sontest ile kalıcılık testi puanları arasında anlamlı fark bulunmamıştır. Bu bulgu, sessiz kitap çalışması yapılan okul öncesi çocukların dil gelişiminin uygulama sonrasında ve daha sonra da yapılan ölçümde anlamlı ölçüde arttığını, uygulama sonrasındaki dil gelişimi ile daha sonra yapılan kalıcılık testi sonucunda farklılaşmadığını yani uygulamanın etkisinin devam ettiğini göstermektedir.

Sonuç ve Tartışma

Bu araştırmada sessiz kitapların okul öncesindeki çocukların dil gelişimine olan etkisini ortaya koymak amaçlanmaktadır. Araştırma kapsamında okul öncesi eğitime devam eden çocuklara okul ortamında öğretmenleri tarafından sessiz kitaplarla çalışma yapılmış ve bu uygulamanın çocukların dil gelişimleri üzerindeki etkisi incelenmiştir. Eğitim ortamının sessiz kitaplar kullanılarak desteklendiği deney grubunun LİTMUS Testi son test sonuçları, herhangi bir müdahalenin bulunmadığı kontrol grubuna göre deney grubunun lehine anlamlı derecede farklılık göstermektedir. Benzer şekilde deney grubu LİTMUS Testi ön test sonuçları ile son test sonuçları son test lehine anlamlı derecede yüksektir. Elde edilen bulgular, sessiz kitapların eğitim ortamında kullanımının çocukların dil gelişimine katkı sağladığını göstermektedir.

Bu araştırma sonucunda elde edilen veriler, alan yazın ile tutarlıdır. Bu araştırmanın bulguları, Chaparro-Moreno ve arkadaşları (2017) sessiz kitapların kullanımıyla çocukların önemli ölçüde daha fazla kelime belirteci kullandıkları, kelime türü ürettiği bulgusunu desteklemektedir. Aynı araştırmanın sonuçları, ortak okuma sırasında sessiz kitap kullanmanın çocukların kelime sayısını, cümlelerini ve sözcük çeşitliliğini olumlu yönde etkilediğini göstermektedir. Sessiz kitaplar çocuklara aynı zamanda tartışma ve detaylandırma yoluyla anlamı keşfetmek için dili kullanma fırsatları sağlar (Louie ve Sierschynski, 2015). Natale (2018)'in sessiz kitap kullanımının okul öncesi çocukların dil gelişimine etkisini araştırdığı çalışmada, sessiz kitap kullanımı çocukların hikâye oluştururken kullandığı kelime sayısını artırmış, ayrıca çocuklar hikâye anlatımında etiketleme ve listeleme seviyesinden karakterler arasındaki diyalogu hayal etmeye ve kitaptaki olaylar arasındaki bağlantıları kurmaya doğru bir gelişim göstermiştir.

Sessiz kitaplar, benzersiz bir metin türü olarak kabul edilir. Sessiz kitaplar dili kullanmayı öğretmekle (Jalongo vd., 2002) kalmaz aynı zamanda sessiz kitaplardaki resimlerin yorumlanması; nesnelere adlandırma, diyalog icat etme, karşılaştırma yapma, eylemleri tanımlama, yorumlama, sonuçları tahmin etme ve değerlendirme gibi çocuğun kelime dağarcığını ve sözdizimini geliştirme fırsatları sağlayabilir (D'Angelo, 1981). Sessiz kitaplar, tipik gelişim gösteren çocukları desteklediği gibi özel gereksinimli çocukların da dil gelişimini desteklemektedir. Arizpe (2014) sessiz kitapların, özel gereksinimli çocuklarla dil edinimi, hikâye anlatımı gibi becerileri geliştirmek için eğitim çalışmalarında ideal bir araç olarak kabul edilebileceğini belirtmiştir.

Bununla birlikte deney grubunun LİTMUS son test sonuçları ile kalıcılık testi sonuçları arasında da anlamlı bir farklılık bulunamamıştır. Bu bulgu da çocukların elde ettiği kazanımları devam ettirdiklerini, yani sessiz kitapların çocukların dil gelişimine olan katkısının uygulamanın bitmesinden sekiz hafta sonra da devam ettiğini göstermektedir. Sessiz kitaplara yönelik benzer bir çalışma da Grolig ve arkadaşları (2020) tarafından yapılmıştır. Sessiz kitaplarla anlatsal

diyalojik okuma çalışması, anlatıyı anlama ve kelime dağarcığı üzerinde olumlu etki göstermiş ve bu etki son testten beş ay sonra da devam etmiştir. Sessiz kitaplar öğretmenlerin okul öncesindeki çocukların dil gelişimini desteklemek için kullanabilecekleri etkili araçlardan biridir. Zira sessiz kitaplar çocukların öğretmenleriyle daha fazla etkileşim içerisine girmelerine olanak sunmaktadır. Yapılan çalışmalar, sessiz kitapların kullanımının çocukların hem yetişkinler hem de akranları ile arasındaki etkileşimi artırmaya yardımcı olabileceğini (Chaparro-Moreno vd., 2017; Reid ve Gottardo, 2021); çocukların daha yüksek düzeyde katılım gösterdiğini ve farklı bilişsel seviyelerde tartışmaya katılmaları için daha fazla fırsat sağladığını (Petrie vd., 2023) göstermektedir.

Bu araştırma sürecinde araştırmacılar tarafından alınan alan notları sessiz kitapların çocuklara zengin yorumlama deneyimleri sunmanın yanında fikir alışverişine de zemin hazırladığını göstermektedir. Louie ve Sierschynski (2015) sessiz kitapların çocuklara tartışma ve detaylandırma yoluyla anlamı keşfetmek için fırsatlar sunduğunu, çocukların fikir ve analiz alışverişinde bulduklarını ve bunların sonucunda da sözlü dil çıktısı ürettiklerini dile getirmiştir. Öğretmenler sessiz kitap uygulamaları sırasında metne dayalı resimli çocuk kitaplarının kullanımından çok daha fazla öğretimsel destek ve geri bildirim sağlamıştır. Chaparro-Moreno ve arkadaşlarının (2017) çalışmaları da çocukların dil üretimi ile öğretmenlerin geri bildirimlerinin kalitesi arasında anlamlı bir ilişki olduğunu, öğretmenlerin daha yüksek düzeyde öğretimsel destek gösterdiğini ortaya koymuştur. Benzer şekilde Çıldır ve Turatova (2019)'ın yaptıkları çalışmanın bulguları, çocuk kitabı türü ile çocuk-öğretmen etkileşimi arasında bir ilişki olduğunu göstermektedir. Çocuklar resimli kitaplara göre, sessiz kitaplar okunurken daha fazla soru sormakta ve yorum yapmaktadırlar. Aynı zamanda öğretmenler de sınıfta çocuklara sessiz kitap çalışmaları yaparken daha fazla soru sormakta, çocukların resimli kitapların okunduğu okuma saatlerine göre önemli oranda daha belirgin ve doğrudan tepki vermektedirler.

Bu araştırma sonucunda elde edilen bulgular ve ilgili alanyazın okul öncesindeki çocukların dil gelişiminde sessiz kitapların önemini ortaya koymaktadır. Araştırma bulgularından hareketle şu önerilerde bulunulabilir. Sessiz kitap okumaları geleneksel resimli çocuk kitabı okumalarına göre daha aktif katılımı gerektirdiğinden çocuklar için eğlencelidir. Okul öncesi öğretmenleri daha çok sessiz kitap çalışmaları ile ilgili etkinlikler yapmalıdır. Bu etkinlikleri günlük planlarının bir parçası haline getirmelidirler. MEB, sessiz kitapların kullanımı ile ilgili öğretmenlere yönelik farkındalık çalışmaları yürütebilir. Sessiz kitapların çocukların dil gelişimine ve diğer gelişim alanlarına olan etkisini belirlemek için farklı desende hazırlanmış araştırmalar yapılabilir. Öğretmenlerin sessiz kitaplara yönelik görüş ve uygulamaları araştırılabilir. Evde anne babalara çocuklarıyla sessiz kitap okuma çalışmalarını nasıl yapacakları konusunda uygulamalı eğitim verilebilir. Bunun yanı sıra çocukların anne babalarıyla birlikte yaptıkları sessiz kitap okuma çalışmalarının çocukların dil gelişimine olan etkisi incelenebilir.

Etik Kurul İzin Bilgisi: Bu araştırma, Hacettepe Üniversitesi Sosyal ve Beşerî Bilimsel Araştırma ve Yayın Etik Kurulunun 15/09/23 tarihli E-66777842-399-00003075400 sayılı kararı ile alınan izinle yürütülmüştür.

Yazar Çıkar Çatışması Bilgisi: Bu çalışmada çıkar çatışması yoktur ve finansman desteği alınmamıştır.

Yazar Katkısı: Yazarlar makaleye eşit katkı sağlamış olduklarını beyan ederler.

Kaynakça

- Ahmed, O. (2003). Türkçede morfosentaktik çözümlenme (sistemleştirme denemesi). *Hikmet İlmi Araştırmalar Dergisi*, 1(2), 87-97.
- Aksoy, P. ve Baran, G. (2017) Dil gelişimi. A. Köksal Akyol (Ed), *Erken çocukluk döneminde gelişim I* içinde. Anı Yayıncılık.
- Arizpe, E. (2014), 'Wordless picturebooks: critical and educational perspectives on meaning-making', in Bettina Kümmmerling-Meibauer (ed.), *Aesthetic and cognitive challenges of the picturebook*, Routledge: London, 91-108.
- Aslanargun, E. ve Tapan, F. (2011). Okul öncesi eğitim ve çocukların üzerindeki bağlantılar. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 11(2).
- Atasagun, A. (2022). *Görsel okuryazarlık bağlamında sessiz kitaplar ve dil edinimi* [Yayımlanmamış doktora tezi]. Necmettin Erbakan Üniversitesi.
- Bayraktar, O. & Bayraktar, İ. (2024). The use of wordless books in terms of dialogical pedagogy and learning approaches. *RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi*, (38).
- Bayraktar, T. (2022). Okul öncesi eğitimde sessiz kitapların önemi. *Turkish Studies-Educational Sciences*, 17(4).
- Berk, L. E. (2020). *Bebekler ve çocuklar: Doğum öncesinden orta çocukluğa*.(ç. Ed. Nesrin Işıkoğlu Erdoğan). Nobel Akademik Yayıncılık.
- Burns, P.C., & Roe, B.D. (1976). *Teaching reading in today's elementary schools*. Chicago: Rand McNally.
- Büyükköse, E. C. (2020). *Okul öncesi 3-6 yaş çocuklara yönelik özgün bir sessiz pop-up kitap uygulaması*. [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Hacettepe Üniversitesi.
- Büyüköztürk, Ş., Kılıç Çakmak, E., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş., ve Demirel, F. (2020). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. Pegem A Yayıncılık.
- Büyüköztürk, Ş. (2017). *Sosyal bilimler için veri analizi el kitabı*. Pegem A Yayıncılık.
- Chaparro-Moreno, L. J., Reali, F., & Maldonado-Carreño, C. (2017). Wordless picture books boost preschoolers' language production during shared reading. *Early Childhood Research Quarterly*, 40, 52–62.
- Cohen, L., Manion, L. ve Morrison, K. (2021). *Eğitimde araştırma yöntemleri*. (ç. Ed. Erkan dinç & Kasım Kıroğlu). Pegem A Yayıncılık.
- Conica, M., Kelly, L., Nixon, E., & Quigley, J. (2023). Father and toddler language during shared book reading with text-based and wordless picture books. *Reading Research Quarterly*, 58(4), 655-667.
- Çıldır, B. & Turatova, A. (2019, 2-5 Ekim). *Sessiz kitaplar ve resimli kitapların okul öncesi dönem çocuk- öğretmen etkileşimine etkisinin karşılaştırılması*, 6. Uluslararası Okul Öncesi Eğitimi Kongresi, Kars, Türkiye.
- D'Angelo, K. (1981). Wordless picture books and the young language-disabled child. *Teaching Exceptional Children*, 14(1), 34–37.
- Early, M. (1991). Using wordless picture books to promote second language learning. *ELT Journal*, 45(3), 245–251.
- Grolig, L., Cohrdes, C., Tiffin-Richards, S. P., & Schroeder, S. (2020). Narrative dialogic reading with wordless picture books: A cluster-randomized intervention study. *Early Childhood Research Quarterly*, 51, 191–203.
- Hillman, J. (1995). *Discovering children's literature*. Englewood Cliffs, Prentice Hall.
- Jalongo, M. R., Dragich, D., Conrad, N. K., & Zhang, A. (2002). Using wordless picture books to support emergent literacy. *Early Childhood Education Journal*, 29(3), 167-177.

- Kaçar- Kütükçü, D. (2021). *LITMUS Türkçe Cümle Tekrarı Testinin geçerlik güvenilirlik çalışması* [Yayımlanmamış doktora tezi]. Anadolu Üniversitesi.
- Karasar, N. (2007). *Bilimsel araştırma yöntemi: kavramlar, ilkeler, teknikler*. Nobel Yayın Dağıtım.
- Klem, M., Melby-Lervåg, M., Hagtvet, B., Lyster, S.-A. H., Gustafsson, J.-E., & Hulme, C. (2014). Sentence repetition is a measure of children's language skills rather than working memory limitations. *Developmental Science*, 18(1), 146–154.
- Koç Başaran, Y. (2017). Sosyal bilimlerde örnekleme kuramı. *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 5(47), 480-495.
- Le Roux, A. (2017). *An exploration of the potential of wordless picturebooks to encourage parent-child reading in the South African context* [Unpublished doctoral dissertation]. Stellenbosch University.
- Lindauer, S. L. K. (1988). Wordless books: An approach to visual literacy. *Children's Literature in Education*, 19(3), 136-142.
- Louie, B., & Sierschynski, J. (2015). Enhancing english learners' language development using wordless picture books. *The Reading Teacher*, 69(1), 103–111.
- Marron, J. E. (2010). *Using wordless books to help emergent literacy skills*. [Unpublished M.S. thesis]. St. John Fisher University. https://fisherpub.sjf.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1008&context=education_ETD_masters
- Martínez-Carratalá, F. A. (2022). Wordless picturebooks: a theoretical review of the articles published between 1975-2020. *Ocnos*, 21(1), 1-16.
- MEB. (2024). *Okul öncesi eğitim programı*. MEB Yayınları.
- MEB. (2013). *Okul öncesi eğitim programı*. MEB Yayınları.
- Natale, Jennifer M., (2018). *Using wordless picture books to develop oral language skills with kindergarten students*. [Unpublished doctoral dissertation]. Rowan University. <https://rdw.rowan.edu/etd/2514>
- Özdemir, A. A. & Özdemir, B. (2019). Sözcüksüz kitapların niteliğinin ve okul öncesi dönem çocuklarının sözcüksüz kitap anlatımlarının incelenmesi. *Tarih Okulu Dergisi*, 12(39), 1-41.
- Özen, B. (2022). Sessiz (yazısız) resimli çocuk kitapları. *Turkish Studies-Social Sciences*, 17(5).
- Petrie, A., Mayr, R., Zhao, F. & Montanari, S. (2023). Parent-child interaction during storybook reading: wordless narrative books versus books with text. *Journal of Child Language*, 50(1), 104-131
- Reid, K. & Gottardo, A. (2021). *Mother-child shared story telling of wordless and worded picture books: a within-subject design study of preschool children*. [Unpublished doctoral dissertation]. Wilfrid Laurier University. <https://scholars.wlu.ca/etd/2420>
- Rujas, I., Mariscal, S., Murillo, E. & Lázaro, M. (2021). Sentence repetition tasks to detect and prevent language difficulties: a scoping review. *Children*, 8(7), 578. <https://doi.org/10.3390/children8070578>.
- Sağlam, S. (2023). *Çocuk sessiz kitaplarında karakter tasarımlarının tasarım ilkelerine göre incelenmesi* [Yayımlanmamış doktora tezi]. Necmettin Erbakan Üniversitesi.
- Santrock, J. W. (2021). *Çocuk gelişimi*. (Ç. Ed. Ayşen Güre). Nobel Akademi Yayıncılık.
- Smadja, M. L., Ziv, M. & Aram, D. (2021). Children's theory of mind referencing and contribution to discourse during different book sharing contexts in preschool. *Early Childhood Research Quarterly*, 56(3), 333-343.

- Soba, B. (2019). The use of wordless picture books to encourage reading for pleasure amongst reluctant readers. *Iconic Research And Engineering Journals*, 3(6).
- Son, J. H. & Kim, Y. J. (2007). The effects of integrated activities using wordless picture books on increase in preschool children's creativity. *Journal of Families and Better Life*, 25(4), 57-66.
- Suggate, S., Schaughency, E., McAnally, H. & Reese, E. (2018). From infancy to adolescence: The longitudinal links between vocabulary, early literacy skills, oral narrative, and reading comprehension. *Cognitive Development*, 47, 82–95.
- Temiz, G. (2002). *Okul öncesi eğitimin çocuğun dil gelişimine olan etkisi* [Yayımlanmamış doktora tezi]. Selçuk Üniversitesi.
- Topbaş S. (2013). TÖDİL-özümlü dil bozukluğu Türkiye projesi: anadili Türkçe olan tek dilli ve iki dilli okul öncesi ve ilköğretim çağı (2:0-9:0 yaş) öğrencilerinde özümlü dil bozukluğunun denetimi ve değerlendirme çalışması. TÜBİTAK Proje no: 109K001. Ankara.
- Trawick Smith, J. (2022). *Erken çocukluk döneminde gelişim*. (ç. Ed. Berrin Akman). Nobel Akademi Yayıncılık.
- Xia, Q., Ai, J.T.T. & Supian, N. (2023). To investigate the potential influence of wordless picture books on children's creative expression through drawing. *Eurasian Journal of Educational Research*, 108(108), 255-272.
- Yekeler, A. D. & Cengiz, Ö. (2018). Okul öncesi dönem çocuklarının sözsüz kitap anlatımlarında hikâye elementlerinin incelenmesi. *Electronic Turkish Studies*, 13(19).

Extended Summary

Introduction

The number of academic studies on silent books has been increasing in recent years. Most of these studies have focused on analyzing language skills using silent books (Martínez-Carratalá, 2022). However, studies on silent books in Turkey are limited. The extant studies mainly focus on silent books' formal features and quality (Büyükköse, 2020; Karakaya, 2022; Özdemir and Özdemir, 2019; Özen, 2022; Sağlam, 2023), although some studies examine participants' perceptions of silent books (Atasagun, 2022; Bayraktar, 2022) and whether children include story elements in their storytelling (Yekeler and Cengiz, 2018).

Considering the benefits of using silent books in preschool education (Bayraktar, 2022; Chaparro-Moreno et al., 2017; Jalongo et al., 2002; Louie and Sierschynski, 2015; Marron, 2010; Natale, 2018; Son and Kim, 2007), ensuring that all children engage with these books is crucial. Research in this field may promote increased silent book use in preschool education and attract interest. In this context, activities for understanding and creating stories are important for investigating their contribution to children's language development. Therefore, examining the effect of silent books on the language development of children attending preschool education is worthwhile, and this shapes the questions that guide this research. The sub-problems of the research are as follows:

1. Is there a statistically significant difference between the experimental and the control groups' pre-test scores?
2. Is there a statistically significant difference between the experimental and the control groups' post-test scores?

3. Is there a statistically significant difference between the control group's total pre- and post-test scores?
4. Is there a statistically significant difference between the experimental group's pre-, post-, and retention test scores?

Method

This study was conducted using a quasi-experimental design featuring a pre-test, post-test, retention test, and control group. The most important feature of the quasi-experimental design is that it does not involve random assignment when forming the study groups. One of the existing groups is designated as the control group, while the other is the experimental group. While no intervention is applied to the participants in the control group, an intervention is applied to the participants in the experimental group. Quasi-experimental models are strong designs used especially in behavioral sciences, which reveal the effect of the independent variable on dependent variables with strong statistical data, allowing the interpretation of research findings in terms of cause and effect, and have high validity in studies conducted in social and human sciences (Büyüköztürk et al., 2020; Karasar, 2007).

The study group of the research consists of 58 children attending two kindergartens in the Van province during the 2023-2024 academic year. Four classes in one of the randomly selected kindergartens constituted the experimental group, while four classes in the other kindergarten constituted the control group. All children show typical development.

As the data collection tool in this study, the Personal Information Form created by the researchers and the LITMUS Turkish Sentence Repetition Test, whose validity and reliability study was conducted by Kaçar Kütükçü (2021), were used. The test consists of 2 practice sentences and 30 test sentences in five different structural categories.

Before starting the experimental study, LITMUS was applied to 60 voluntary children whose parental consent was obtained from the kindergartens where the study would be conducted. Thirty children participating in the study were equally and impartially assigned to the experimental and control groups (n=60). Starting one week after the pre-test, silent book activities were applied by preschool teachers to the children in the experimental group at least twice a week, in addition to the preschool education program, for 10 weeks. No additional activities were conducted for the children in the control group apart from the current preschool education program. After 10 weeks, the same scale was applied to both groups as the post-test. In the final stage, eight weeks after the post-test application, the same scale was re-applied to the children in the experimental group as the retention test.

Firstly, it was examined whether the obtained data exhibited a normal distribution. In the analyses conducted, it was observed that the distribution of the pre-test-post-test difference scores of the groups had kurtosis (-0.471) and skewness (-0.682) values within the range of +1 and -1. Therefore, since the data showed a normal distribution, parametric tests were preferred for data analysis. Independent Samples t-test, Dependent Samples t-test, and One-Way Analysis of Variance (ANOVA) test were used for data analysis. A significance level of .05 was considered in the analysis of the findings (Büyüköztürk et al., 2017).

Findings and Discussion

The aim of this research is to reveal the effect of silent books on the language development of children in preschool. Within the scope of the study, preschool teachers

conducted activities with silent books for children attending preschool education, and the effect of this application on children's language development was examined. The post-test results of the experimental group, where the educational environment was supported by silent books, significantly differed in favor of the experimental group compared to the control group, where no intervention was present. Similarly, the pre-test results of the experimental group were significantly higher than the post-test results, indicating a significant improvement. The findings indicate that the use of silent books contributes to children's language development in the educational environment. However, no significant difference was found between the post-test results and retention test results of the experimental group. This finding also suggests that children continue to maintain the gains they have achieved, indicating that the contribution of silent books to children's language development persists eight weeks after the end of the intervention. The findings of this research and the relevant literature highlight the importance of silent books in the language development of children in preschool.